

להתעיד באהבתך

פרשת
שלח

גילוי הכוחות הטמונים באדם

העלון טעון גניזה ♦ אין לקרוא בשעת התפילה!

העלון בחסות רשת הכוללים "תפארת יוסף ובנימין" בני-ברק, פתח-תקוה ורמת בית-שמש בראשות הרה"ג נצח מהצרי שליט"א

בהובלת משאות וכדומה. והנה למרבה הפלא, האדם שכוחו דל, רודה בו ומעביד אותו. ואם ישאל השואל מדוע אין הסוס מתמרד, הלא כוחו רב עימו להשיב לבעליו מנה אחת אפיים על הצלפות שוטו ועל רדייתו בו? תהא התשובה: כפי הנראה אין הסוס מודע לכוחות הגלומים בו, שכן אילו ידע בודאי היה קם על בעליו. לפי זה יוסבר הפסוק: "אדם ביקר" – יש לו נשמה יקרה וגנוזים בו כוחות גדולים למלא את רצונה הזך של נשמתו, "ולא יבין" – והוא אינו מודע למה שטמון בו. "נמשל כבהמות נדמו" – דומה הוא לבהמה שמושל בה האדם אף שהוא חלש ממנה, והיא אינה מודעת לכוחות שבה.

לכל אדם יש נשמה רמה החצובה מתחת כסא הכבוד ויש בה כוחות נפלאים, מעלות ומידות טובות, וחייב בעל האוצר לגלות את כוחותיו הפנימיים ולהביאם לידי ביטוי במחשבה, בדיבור ובמעשה (כפי שנראה אי"ה בהמשך).

חכמה אין סופית בכל אחד ואחד

המפתח להבנת גודל העוצמות שהטביע הקב"ה באדם טמון בדברי הזהור על הפסוק (בראשית ב, ז): "ויפח באפיו נשמת חיים" ונע הבורא באדם נשמת חיים, שלא כמו בעלי החיים האחרים בהם נפח רוח חיים בלבד, נשמת האדם היא אלוקית ולכן היא גם נצחית. על פסוק זה אומר הזהור: "מאן דנפח – מתוכיה נפח". מי שנושף – מתוכו ומשלו נושף. כשנפח הקב"ה באדם נשמת חיים, נתן בו חלק אלוך ממעל.

הרמב"ן מביא אותו יסוד של הזהור ומוסיף "כי ה' יתן חכמה, מפיו דעת ותבונה" (משלי ב, ו).

כשנפח הקב"ה באדם את נשמתו, החדיר בו גם חכמה אין קץ. חכמה זו קיימת בפוטנציאל של כל אדם, טמונה במעמקי נפשו, ועליו מוטלת החובה לדלותה ולהוציאה אל הפועל. החכמה הקיימת באדם אינה במובן המקובל של אינטלגנציה שכלית, אלא כוללת בתוכה את כל תכונות נפשו של האדם, המידות והנטייות הטבעיות. חכמה אדירה זו, היא תכלית השלימות, והינה התגלמות השלימות האלוקית. כי כשנפח הקב"ה באדם חלק אלוך ממעל, נטל מן השלימות האלוקית שבו ונתנה באדם, יציר כפיו. שלימות זו אינה נגלית אך מחכה לתמריץ המתאים כדי לצוף ולעלות על פני השטח.

זהו סוד הקיום האנושי. זו התכלית קיומו של האדם בעולמו, לגלות את המעלות החבויות שבו, ולהגיע אל אותה שלימות פנימית.

יש בנו, בני האדם, כוחות אדירים, שגם אם היו חיינו אלפי שנה, לא היו כוחות אלו כלים ואף לא מעומעמים. ע"כ מהספר הנ"ל.

אצל ה"אור שמח" בערו כוחות הנפש כל הזמן

כדאי לשמוע דברים שאמר הגאון הרוגאטשובר בהספדו על בעל ה"אור שמח".

בשעת שריפה, או כל אסון אחר בו נתונים חיי ורכושו של האדם בסכנה, נחשפים אצלו לפתע כוחות חדשים שגם הוא לא הכיר עד הלום. הוא מגלה זריזות, פקחות, תיחכום, ועוד ועוד.

היכן היו כוחות אלו עד היום? וכי הם נבראו רק עתה, ברגע שבו מתחוללת השריפה?

בודאי שלא. כוחות אלה אצורים הם באדם, בגופו ובנשמתו, אלא שהם רדומים ומכוסים, אין הם באים לידי ביטוי בשטח. ולמשל: כאשר מתרחשת שריפה, והאדם חושש לגורלו, מתעוררים באופן טבעי כל הכוחות הללו ופועלים מכוחה של המציאות. אצל ה"אור שמח" בערו כל כוחות הנפש במשך כל ימי חייו, ללא הפוגה, אמר הרוגאטשובר, ורק כך הצליח להגיע לדרגותיו הנשגבות, כמו המעשה הידוע שעצר בעד הנהר להציף את העיר דווינסק, כשאמר לו שכמרא דאתרא הוא גוזר עליו שיחזור למקומו.

("עלינו לשבח" שמות עמ' קיט)

א. כלב בן יפונה בשובו מתור הארץ מחזק את העם ואומר: "עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה" (במדבר י"ג). ואילו המרגלים טענו "לא נוכל לעלות". ויש להבין ממה נבעה לכל אחד מהם המסקנה הכל כך קיצונית בענין היכולת שלהם בכיבוש הארץ?

ב. על הפסוק "עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה" מוסיף רש"י: "אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו שם נצליח בכל דבריו".

אומר כלב לכלל ישראל: אפילו יאמר לנו משה רבנו שארץ ישראל בשמים ועלינו לעשות סולמות כדי לעלות לשם, נעשה כדבריו ונצליח. והדברים קשים מאוד להבנה: וכי אפשר לעלות לשמים עם סולם?!

ג. "ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" (יג, לג)

אמרו 'ונהי בעינינו כחגבים'. אמר הקב"ה ויתרתי עליהם (לא הייתי מקפיד עליהם כל כך אם בעיני עצמם היו כחגבים, כיון שאמרו את הרגשתם האישית). אלא 'וכן היינו בעיניהם', יודעים הייתם מה עשיתי איתכם לעיניהם? מי יאמר שלא הייתם בעיניהם כמלאכים? מה גרמתם לעצמכם, 'במספר הימים אשר תרתם את הארץ', לא דיים כך אלא שלא נכנסו לארץ" ע"כ. (מדרש רבה טז, יא)

מתוך דברי המדרש עולה כי היתה תביעה על המרגלים על האופן בו תיארו את תחושות הענקים כלפיהם. ומה שצריך להבין הוא: מה רוצה מהם, זו התחושה הטבעית של אדם שעומד מול "ילידי הענק" שמכסים את החמה בגובהם, ולמה שיחשבו שהם 'הקטנים' נראים כמלאכים?

הוצאת הכוחות מהכח אל הפועל

חטא המרגלים, סוגיית עמוקה היא, ורבו הדעות והביאורים במהותו. מבלי להיכנס בין ההרים הגדולים שדנו בענין, אפשר לתמצת את הויכוח שבין כלב לבין שאר המרגלים בציטוט שני משפטים קצרים – כלב אמר: "עלה נעלה וירשנו אותה, כי יכול נוכל לה" (במדבר יג), והם אמרו: "לא נוכל לעלות" (שם). מחלוקת זו מציגה בפנינו את שני צידי המטבע בנושא הערכת היכולת ומיציאת הכוחות שגלומים באדם.

כיצד מתמודדים עם תחושת חוסר האונים? מה הם המניעים ליאוש ולרפיון החוסמים את דרכם של רבים בעבודת ה' וכן מה הם הדרכים להיחלץ מהמסגרת הצרה של "לא נוכל לעלות", ולהימנות על בני עליה החותרים על דגלם: "עלה נעלה... כי יכול נוכל לה"? על שאלות אלו ננסה להשיב בעז"ה במאמר הבא החושף בפנינו צוהר רחב לידיעת הכוחות העצומים שהטביע הקב"ה באדם וכיצד נידלם ונוציאם מהכח אל הפועל.

לגלות את הכוחות הפנימיים ולהביאם לידי ביטוי

נפתח בדבריו של הגאון רבי אביגדור מילר המובאים בספרו "אור עולם":

האדם נולד עם אוצר המכיל כלי חמדה. שהרי הקב"ה נפח לתוכו מן החכמה האלוקית, כמו שכתוב (בראשית ב, ז): "ויפח באפיו נשמת חיים" ונאמר "כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה" (משלי ב, ו).

חכמה אלוקית הכוללת את כל המידות הטובות, את כל מושגי האמת וסברות הישר, הוטמנה בקרבו של כל אחד ממין האדם, ומשימת חיינו של האדם היא לגלות את הכוחות שבהם חנן אותו האלוקים, לעוררם ולהוציאם מן הכח אל הפועל.

מי שאינו משתמש בכוחות הנפש שניתנו לו, הרי הוא דומה לאדם שבחצר ביתו מונח אוצר של זהב ויהלומים אך אין הוא יודע מזה. וע"כ בכח הוא עשיר אולם כיון שלא גילה את האוצר הוא חי בפועל כעני בדוחק ובדלות.

דמיון נוסף מוסרים בשם הגר"ח מבריסק זצ"ל ביאור נפלא על הפסוק: "אדם ביקר ולא יבין, נמשל כבהמות נדמו" (תהילים מט).

כידוע, הסוס הינו בהמת עבודה בעלת כח רב, והוא משמש את האדם

סיפור לטבת

כוחו של רבי זלמליה...

היה זה בשעת לילה מאוחרת, כאשר רבי זלמליה נזקק תוך כדי לימודו לספר מסויים. דא עקא, הספר המבוקש עמד על המדף העליון, וכאשר שלח רבי זלמליה את ידו לקחת את הספר, נשמט הספר מידו ונפל אל מאחורי הארון הגדול והכבד. רבי זלמליה לא חפץ להעיר איש מבני הבית כדי לסייע לו במלאכת הזאת הארון, אך מצד שני גם לא התכוון לוותר. הוא התהלך איפוא בחדר הלון ושוב ושינן את דברי חז"ל (עירובין נה, א) על הפסוק (דברים ל, יב): "לא בשמים היא", "שאם בשמים היא, אתה צריך לעלות אחריה". לבסוף ניגש רבי זלמליה אל הארון הכבד, השעין עליו את כל כובד משקלו, התאמץ והתאמץ, וראה זה פלא: הארון הכבד נכנע לפניו, והספר המבוקש מצא את עצמו בידיו של הגאון. אין זה מופת, נס ופלא, אלא טבע שטבע הבורא בעולמו. גם באדם זקן וחלוש קיימים כוחות אדירים, אלא שאין הם באים בדרך כלל לידי ביטוי, משום שהאדם אינו מפעיל את רצונו כדי לגלותם.

כוחו של ילד בן תשע...

סיפור שהתפרסם בארה"ב לפני שנים רבות. היה אדם ששכב מתחת למכוניתו כדי לתקנה, והרכב היה מורם ותלוי באויר ע"י תומך. והנה מחמת תקלה כל שהיא נפל הרכב על האיש. בדיוק באותו רגע הביט ילדו הקטן כבן תשע וראה את המתרחש. הילד שנסער כולו למראה עיניו, אך כחץ מקשת אל המכונית, אימץ את כוחו והרים אותה מעט תוך כדי זעקה לעזרה, ובכך ניצלו חיי אביו. המעשה עורר בציבור רעש גדול: הכיצד ילד בן תשע יכול להגביה ולו במעט, רכב כבד? רבים ניסו את הילד לאחר מכן האם יוכל להרים דברים כבדים, אך כמובן לא עלתה בידו, שכן כוחו היה רגיל כשאר הילדים בני גילו. והדבר נשאר כחידה שתומה שגם הילד עצמו לא יכול היה לתת לו הסבר. ואמנם, אפס כן היה המעשה, אין לו כל הסבר זולת אותו יסוד בכוחות האדם שהזכיר רבי חיים בשיחתו ש"ההכרח והרגשת הצורך הגדול נותנים לאדם תנופת כח אדירה, הרבה למעלה מכוחו הרגיל". וגם ילד במיצוי מקסימלי של כוחותיו, יכול לגבור על כח רגיל טבעי של כל אדם!

כוחות בשעת מצוקה

פעם אחת פנה האדמו"ר מצאנז צ"ל אל אחד מחסידיו, ושאלו אם הוא מוכן להירתם למשימה מסוימת. השיב לו האיש: אעשה ככל יכולתי. אמר לו האדמו"ר: אין לך מושג על גודל ההתחייבות הטמונה בדבריך. הנה אני, המשיך האדמו"ר, לפני תקופת השואה הייתי אדם חלוש ביותר, עד שלעיתים היו צריכים לעזור לי לשאת ספר. אחר כך הגעתי למחנות העבודה של הגרמנים ימ"ש, ושם גיליתי שלמרות חולשתי אני מסוגל לשאת אבנים גדולות ומשאות כבדים. אי לזאת, כאשר אתה אומר "ככל יכולתי", אתה חותם בזה על "שטר" גדול. כי אינך יודע מה רבה היכולת הטמונה בך.

"זושא יכול, זושא לא רוצה"...

היה זה יום חורפי וגשום. העגלה בה נסע רבי זושא מאניפולי לא היתה מן המשובחות, וגם הסוסים שנרתמו לפניו לא היו גזעיים ואצילים במיוחד. גשם שוטף שסחף אחריו אבנים ובוץ גרם לה לעגלה שתעמוד על עומדה ותיתקע בבוץ, באין יכולת להיחלץ ולנסוע, לפניו או לאחור. העגלון נאנח בכבדות ויורד מן העגלה, וגם רבי זושא אינו נותר בתוכו. אמנם חלוש הוא וצנום, ולא יוכל לסייע לעגלון החסון במאמציו לחלץ את העגלה מן הבוץ, אבל מצד שני, גם אין הוא חפץ להכביד על העגלה. הוא עומד איפוא מן הצד וממלמל פרקי תהילים, כאשר לפתע נשמעת גערתו של העגלון: "רבי יהודי, שמא תסייע לי מעט?". "איני יכול" מתנצל רבי זושא, "איני בעל כח כלל ועיקר". אך העגלון אינו מתרשם. "אל תאמר איני יכול" הוא גוער בכעס ברבי זושא, "אמור איני רוצה". ורבי זושא, שרגיל לראות בכל מאורע את ידו המכוונת של הבורא, פורץ בבכי מר, נושא עיניו לשמים ואמר: "אוי, ריבונו של עולם, הבנתי. זושא יכול, אבל זושא לא רוצה..."

אילו היה האדם נוטל אמרה זו לעצמו, "אל תאמר איני יכול, אמור איני רוצה", היה יכול להתגדל ולהפיק מעצמו יכולות שכלל לא היה מודע להן.

המכתב לנשיא ארצות הברית...

לפני שנים אחדות נפטרה הגב' ברל ע"ה, יהודיה שהתגוררה בארצות הברית, וכה סיפר עליה בנה בימי ה"שבעה": "היה זה בתקופת כהונתו של נשיא ארצות הברית הארי טרומן. בעצת יועציו החליט נשיא זה, כי בכל שבוע הוא ישא נאום במועד קבוע לאומה האמריקנית שישודר בכל אמצעי התקשורת. לאחר התייעצות ארוכה עם מומחים לענייני תקשורת הוחלט כי הנאום השבועי היוקרתי של נשיא ארצות הברית של אמריקה ישודר בליל שבת, מאחר שבלילה זה האזרחים שלווים ופנויים, ונח מאוד לטפסף לאוזניהם תעמולה מוסווית ולרכוש את אמונם.

שמעה זאת הגב' ברל ע"ה וליבה נחמץ, הן יהודים רבים עלולים להיכשל בחילול שבת ברצותם לשמוע את נאומו של נשיאם.

קוראים יקרים, לאחר בקשת מחילתכם הרשו לי להניח, כי לו היינו במקומה, מן הסתם שגם ליבנו היה נחמץ על כך, אך היינו ממשיכים את שגרת חיינו, מתוך אנחה רבת על ישראל עם סגולה הנמצא בגלות בין הגויים. אולם, הגב' ברל ע"ה, אשת חיל היתה. היא ידעה כי על האדם מוטל לעשות את אשר ביכולתו לעשות, ומכאן ואילך... נטלה, איפוא, הגב' את עטה, ושיגרה מכתב לנשיא ארצות הברית של אמריקה בדבריה היא תיארה את נאמנותה לארצה, ומשום כך גם את רצונה הכן להאזין לדברי הנשיא, אך ציינה, כי לצערה ימנע ממנה לשמוע את נאומו, משום שכיחודה שומרת שבת היא מנועה מהפעלת מכשיר חשמלי מכל סוג שהוא, "אי לכך, אני מבקשת ממך, אדוני הנשיא לשדר את נאומוך ביום אחר". מכתב לפה, מכתב לשם. הם, שם למעלה, בצמרת השלטון, כלל אינם קוראים בקפידה מכתבים של אזרחים מן השורה. חבל על המאמצים, הלא כן? ובכלל, האם ניתן להעלות על הדעת, כי שעת הנאום אשר נבחרה לאחר התייעצויות ממושכות תבוטל מפני בקשתה של אשה המייצגת מיעוט קטן ובתו משפיע?

לאחר כשלוש ימים פתחה גב' ברל מכתב שהונח בתיבת הדואר של ביתה ובו נכתב, כי נשיא ארצות הברית של אמריקה קרא את מכתבה, והוא מתייחס לכך בכובד ראש... לאחר שבועיים, נשא הנשיא את נאומו בליל שבת, אך בתום הנאום הוא הודיע, כי מטעמים שונים, מכאן ואילך ישודר נאומו ביום שלישי בשבוע! אשה אחת, במכתב אחד, זכתה בזכות עצומה שלא ניתן כלל לשערה. במשך שנים רבות נמנעו רבבות יהודים מחילול שבת, בשל הכרתה ואמונתה התמימה, כי עליה מוטל לעשות את שביכולתה, ומי שאמר והיה העולם, ישלים את המשימה.

עלון זה יוצא להצלחת
 הרב הגאון **נצח בן תוריקה** שושנה הדיטה בת **פרוחה** שושנה **מהצרי** לעילוי נשמת ר' **סעדיה** בן **נחום תוריקה** שושנה בת **מהרי יוסף** בן ר' **סעדיה שלום** בן ר' **סעדיה** ת.נ.צ.ב.ה. **והצלחת** **רבקה** בת **הדיטה** והילדים **אהוד יצחק** בן **הדיטה** והילדים **מרים** בת **הדיטה** והילדים **משה** בן **הדיטה** **חיה** בת **הדיטה** והילדים **רינה** בת **הדיטה** **ברכה** בת **הדיטה** **שמעון אלעזר** בן **הדיטה** **שלמה דוד** בן **הדיטה** **חנה מרים** בת **ברכה יעקב** בן **חנה מרים**

מבצע!!!
 בקניית הסטים
"להתעדן באהבתך"
"ותוכו רצוף אהבה"
 הספר החדש על המועדים - **מתנה!**
 להשיג בטלפון: 052-7179954

ניתן להשיג את הספרים בשעות הערב בב"ב בטל: 052-7179954
 בי"ב, שיכון ה' 052-7685844 • קירשלים 02-6513701 • נתניה 055-6683104
 • רכסים 057-3168397 • קרית ספר 052-7612885 • נתיבות 054-8481239

להתעדן כאן בעולם הזה
 בסיוע דשמי יצא לאור **הספר שימתיק לך את שולחן השבת!**
 הספר מכיל פנינים יקרים המלוקטים ממאות ספרים, מנופים בשבט נפות את מה שערב לחיך ותחמד לאוהן, משובצים בסיפורי מופת.

להשיג בחנויות המובחרות
 מתוק - מתוק - מתוק